

Gumigyári véradók között

Csupaszem és csupamosoly ez a lány: Rajnai Zsuzsagumigyári raktárkönyvelő. Sört iszik és desszerteket tart a kezében.

— Viszek belőle a főnöknek — mutat a csomagcskára —, bár a sört jobban szeretni.

— Miért nem jött ide ő is, sört is ihatott volna? — kérdezem a véradó helyiségnek berendezett iroda asztalánál. Véradó dolgozókkal beszélgetek, véradás után, amikor tea, sör, sütemény mellett elmondják ennek az itteni első véradásnak történetét. Rajnai Zsuzsáról azt tudom meg, hogy rá bízták a raktári dolgozók megszervezését, így jelentkezett ő is.

— Na, meg egy sportoló nem is maradhat ki a véradásból — teszi hozzá, ugyanis közelabázo a Textilművek csapatában.

Schneider Béla hasonló korú fiatalember, laboráns, szintén első ízben adott vért, s a lánnal együtt bizonyítja: semmi kellemetlen nincs ebben. Viszont jó érzés, hogy az ember vérével is segíthet az arra rászorulóknak.

Turák József hidraulikus már többszörös véradó, még inas korában bekapcsolódott a mozgalomba.

— Csak itt eddig nem szervezték véradást, remélem, ezentúl már rendszeresen lesz — mondja, s egy idősebb munkásra mutat: — Kecskés elvtársak most is kitétek magukért.

Kecskés Ádám kizánkezelő, a Munkásor szocialista brigád tagja. A brigád 25 dolgozója közül tizenheten jelentkeztek véradásra.

Hunyadvári István nem a gyár alkalmazottja, a telepen levő földművelőszövetkezeti bolt vezetője. Erős, az egészségtől viruló ember, többszörös véradó.

— Itt dolgozom, élek én is, már hogyan maradhatnék ki? —

A gumigyárban első ízben szervezett véradást a Vöröskereszt. A szervezésben az üzem mozgalmi szervein kívül részt vettek a védőnőképző iskola növendékei is — a munka eredménnyel járt. A hűtőludákban egymás után sorakoznak az értekes palackok. Nagy segítség ez a gyógyító munkához.

K. J.

Májusi emlék

Nehéz dolog érzékelhetővé tenni, drámaivá forrasítani olyan történetet, melyet semmilyen tekintetben nem tudnak saját élményekhez kapcsolni azok, akiknek a történetet szánja az ember — okulás, tanulságként. Sokszor gondolkodom azon: vajon a kisfiam, ha nő még néhány esztendő, mennyit fog érteni az én gyerekkorom legemlékezetesebb mozzanataiból?

El fogom-e tudni mondani neki — megfelelő hitelességgel, kellő érzéketlenséggel —, mennyi félelem szorította a torkom, mint kicsi gyereket például május elseje táján, amikor rendszertörtént valami a nagyapámmal... Nagyapámmal, akit végtelenül szerettem, becsültem szorgalmáért, csendes, emberséges szavaiért melyekből nem csupán a szeretet, hanem a gyermeki lélek megbecsülése, a gyermek emberként való értékelése is minduntalan kisütött, valahányszor megszólalt... Mennyit fog a fiam érzékelni abból a vad rettegésből, mely nagyanyámat, s engem eltöltött, valahányszor a bátyócskám építő- vagy földmunkások valamelyikénél a hatalmas levőknek: senki sem hatalmasabb azoknál, akiknek a keze nyomán gyárak emelkednek, hi-

Szocialisták plakátja a rendőrség ajtaján

Epizódok a munkásmozgalom történetéből

KIFOGYHATATLANOK

azok az élmények, melyeket a munkásmozgalom veteránjai régmúlt idők harcairól, derűs eseményeiről el tudnak mondani. Walter Mihály elvtárs visszaemlékezése azt bizonyítja, hogy az állandó veszély közepette is mennyi ölet és forradalmi romantika színesítette a nehéz feladatokat végrehajtását.

Képviselőválasztások előtt nemcsak kortesbeszédekben, hanem a különböző pártok plakátjain is megígérték mindent a választóknak, csak hogy megnyerjék voksaikat. A szociáldemokratapárt baloldali tagjai és a szakszervezeti aktivisták szintén rágasztottak plakátokat, s ezeken leplezték a hazug ígéretüket. Önkéntes ragasztócsoportok alakultak, ezekből párosával indultak a késő éjszakai órákban a kijelölt utcákba, hogy elvegezzék a kettős feladatot. Ugyanis először leszárgatták más pártok 1-2 órával előbb kitétt plakátjait, azután azok helyébe rakták a magukét. Lehetőleg jó magasra, hogy ne lehessen hozzáférni.

KÁSA ANDRÁS

(Kacs) Török Gáborral járt párban. Övék volt a Hétvezér utca, a Csongrádi sugárút, a Makkos erdő sori szakasz. Egy alkalommal — éjjel felé járt már — a Klapka tér sarkán levő házról operálták le éppen az ellenpárt plakátját. Simán, egy darabban leszedték, Török Gábor zsebredugta, aztán felkente a kleisztart a falra,

Kacs meg rásimította a saját plakátot. Dolguk végeztével indultak volna tovább, mikor a hátuk mögött megszólalt egy hang: „Hát az urak mit csinálnak itt?” „Nem láttad, kutyá?” — s Kacs a még csaknem teli vödört ráhúzta a rendőrfelére. Aztán nyúlópöt vettek, de csak a legközelebbi bokorig, onnan lesték, nevetést visszafojtva, hogyan prüsszöl, faldokól kinyájában a rend tisztes öre, míg megszabadítja fejét a kellemetlen sisaktól. Utána meg káromkodva, átkozódva indult a közeli kúthoz mosakodni.

Hanem másnap aztán volt felbolydulás a munkásotthonban, mikor megjelent a póruljárt rendőr és a politikai csoport vezetője. A delikvens nálánál fejfel magasabb munkásokra emlékezett, s sörre méricskelték a jelenlevőket. (Kacsák éppen úszóedzésen voltak akkor.) Végülis egyenesen megkérdezték, kik rágasztottak előző éjjel plakátot a Felsővárosban. Erre — mindenki tudta már Kacsák heccét — Lengyel Gusztáv és Georgiadesz elvtárs előlépett, egy-ükük sem volt magasabb 155 centiméternél. A rendőrségi emberek eredmény nélkül távoztak.

NÉHÁNY NAP MÚLVA

Dáni János és Bähr János elvtársak még nagyobb bosszúságot okoztak a rendőrségnek. A Damjanich utcától a Kossuth Lajos sugárúton végig végeztek már, éjjel után egy óra is elmúlt, s ők

hazafelé tartottak. Kezükből üres vödör, zsebükben egy-két plakát. A mai felsővárosi vendéglő helyén egy rendőr őrszoba volt, ezelőtt elhaladtukban Dáni az üvegezett ajtón keresztül észrevette, hogy az őrsparancsnok karjára bökölve alszik. Egy kacsintás Bähr felé, s máris készen volt a terv. Igenám, de a vödör alján levő ragasztót fel kellett még hígítani, kút nem volt a közelben, csinálták, ahogy férfi ember vizet tud teremteni. Aztán fel a plakátot az őrszoba ajtajára és meg sem álltak a munkásotthonig.

Persze, ebből nem lett ügy, hiszen az őrsparancsnok is elkapták volna, mert aludt. Hajnalban azonban már csoportok álltak az ajtó előtt s nevetve emlegették az üzemből is, hogy a szocialisták milyen merészen megtréfálták a hatóságot.

Kondorosi János

IFJÚMUNKÁS

Tájak és emberek

Hát ez az irigyletű falusi körzetorvos háza. Jobbra esik a váró és a rendelő, balra három kis szoba és hall. Rendes takaros minden. A lakás is olyan, mint a rendelő, tisztára és fényesre suvickolva minden. Csak a doktor izzadt és fáradt. Három faluba rendel, most haza, hogy bekapjon valamit. Két falat között fagat.

— Gond? Nem... az túlzsás lenne...

— Nosztalgia a város iránt?... Ezen még nem is gondolkoztam.

— Művelődés?... Nézd meg a könyveimet meg a képeimet!

— Hogy a megbecsülés?... Először magával vessen számot, az ember. De azt hiszem, szeretnek. Nemcsak akkor jönnek hozzám, ha valami fáj.

— Hivatalosan?... Tudom is én. De ha meggondolom, hogy jut a munkából, a hivatalos megbecsülésre sem lehet panasz. En volték a népfőntban... mi is volnék?

— Elnök — segíti ki a felesége.

— No igen. Szóval én vagyok az elnök, csak a feleségem képvisel. Ő csinálja tulajdonképpen. Hogy hogy lehet? Egyszerű: én sose vagyok itthon. Az álommal sem én rendelkezem.

Legyűri az utolsó falatot és futtában köszön.

— Kovács néninek megírtam a receptet, ott van az íróasztalon. Ha érdeklődnek

a jelentésről, mond meg, hogy reggel postára adom. Lehet, hogy kijön. N. a járástól az új egészségház ügyében. Tartsd szóval, mutasd meg neki a feljegyzést és feltétlenül várjon meg! — ezzel búcsúzik a feleségétől. Aztán megy, nem is megy, hanem szalad, bedobja magát a Moszkvicsba és nagy port keverve elrohog. Mi ott maradunk az orvosnőval a kertben.

— Szépek ezek a gyümölcsfák.

— A férjem hobbyja.

— És a virágok?

— Azokat nekünk még locsolni sem szabad.

— De mikor csinálja?

— Nem is tudom. Tíz percel vannak. Olyankor.

Sárga-fehér nárciszok bólogatnak a kertben karcsún és frissen. Körülöttük nedves a föld. A doktor most locsolta meg őket. De mikor és hogy csinálta?

— Most beszéljen magyarul!

Ott állunk a tulipánok erdejében. Hullámzó piros árakat. Odébb egy végtelennek tűnő sárga sáv. Mintha a legszebb szelvényeket lo-bogtatná a szél. Nem esik messze a tulipánmező az országúttól. Nincs autó, motor, amelyik le ne lassítana, mikor a kanyarból elé tárul a virágok panorámája.

— Magamról? Itt vannak ugye ezek a virágok. Megjött a rendelés, reggelre ennyi meg ennyi szálát.

Igenám, de mikor nálunk bejön a retek szezonja, élő és holt csak azzal bibelődik. Ott minden nap késedelem szárazakat, ezeket jelent. Ki jön nekem ide a közösbe tulipánt vágni?

— Jó, jó, de maga hogy él itt?

— No persze! Márpedig a virágok is meg kell lenni, gondoltam magamban. Elkezdtem számolni. Melyik családban több a kéz, hol nem sýnlyl meg a retek a tulipánt. Tízennyolc brigádtagot számoltam össze. Hajnalban tizenhat itt volt. Nyolc órákor már el is viték mind a rendelést, s ment mindenki újra retket csomózni.

— Ez nagyon szép. És maga?

— Igen, igen. Kicsit elkalandoztam. Szóval én... zárom egy este a kaput, körülnézem a házat, s érzem, hogy északra jön a szél. De olyan hirtelen, hogy mire a házhoz érek, már hallom is az éjszakai csöndben, hogy oda is ért már a palántanevelőhöz. Durrognak a főlák, kapkodja őket a szél. Fogom magam, szaladok, látom ám, hogy a hanyagság megbosszulja magát. Nem jól kötözték és súlyozták le nappal a főlákat, itt is, ott is alájuk kap a szél. Jól elmult éjjel, mire rendbe tettem. Másnap aztán együtte-

sen nekilátott a brigád. Nem volt egy szó se! Ugy tettek az emberek, mint a rossz gyerek, ha csínyen kapják. El akarták felejtetni és feledni.

— Saját magáról csak nem szól?

— Hogy-hogy nem szólok? Erről beszélünk már egy órája!

— Itt majd dinnye lesz ezen a réti földön. Hat hold dínynye. A kanális partjától az olajsóvényig. Még nincs rajta semmi. Csak egy talicska ott a tábla végén, az is felfordítva. Itt telet volt!

Vagy valaki viccből kitolta a kunyhóból? Lehet, mert a kis sárház ajtaját is lengeti a szél.

— Van itt valaki?

— Van. Hogyne volna!

Lajos. Az egykori biciklás falu-réme. Most is a kezében a penge, szalonnát majszol, s nagy karéj parasztkenyeret.

— Hát te vagy itt?

— Látod.

— De hiszen te azt mondtad, inkább a kötél...

— Tényleg azt mondtam.

— S csak nevetél, mikor ingerleltelek, hogy milyen kemény brigádvezető lesz belőled!

— Még most is nevetek.

— Aztán min?

— Hogy megyen a világ.

Vele kell menni!

— Min matatsz itt ilyen korán?

— Foltozom a kunyhót. Mert ültetés után kijövök ide az asszonyal.

— Te vagy a dinnyés ember?

— Eltaláltad. Ebben van üzet. Munka is, de nem olvad el a járandóság a tenyeremben. En így szeretem. Bandába nem megyek, az inkább öregasszonyoknak való. Láthatom: ezt végeztem, ez jár.

— Hát ez az alkotmány?

— Figyeld torony! Haha...

Abból végig látom az egész rétoldalt. Menj csak föl! Beláthatok a kertek aljái!

Párállik a föld. A búzavetéseket kis lándzsáinak hegyén játékosan vibrál a fel szálló pára meg a nap.

— Majd csak olyan ez így, mintha igazán az enyém volna. De honnan volna nekem hat hold dínnyém?

— És a brigádvezetést nem sajnálod?

— Brigádéros vagyok így is. Az én csapatom az asszony, a két gyerek. Az apám meg az anyósom. Volt, aki azt mondta: családi koncesszió. Főlkínáltam neki...

— Így esett. Lajos, az egykori falu-réme nem a lányok után kajálkodó legényeket kerget, hanem dínnyetelvajokat. Ahogy az öreg tanító mondta: a rossz gyerekből biztosan életrevaló ember lesz.

Sz. S. L.